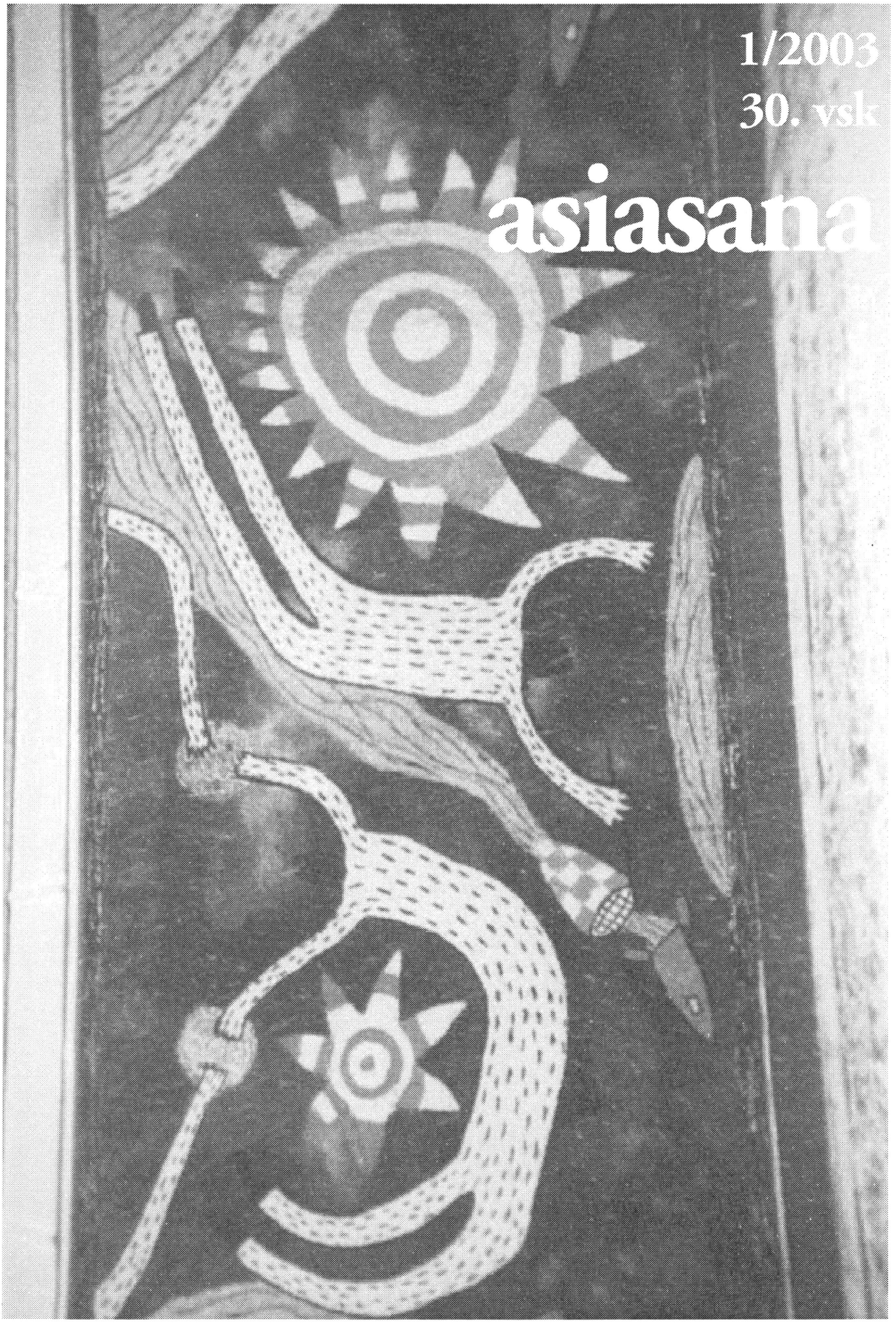

1/2003
30. vsk

asiasana

asiasana

osoite:
c/o Informaatiotutkimuksen laitos
pl 607
33101 Tre

e-mail:
asiasana@uta.fi

painopaikka:
Juvenes print
Tampere 2003
issn 0356-0139

toimitus:
Aki Kangas, vastaava toimittaja
Jani Keränen, jakelu

kirjoittajat:
Katja Hilska
Ari Juutistenaho
Anni Järvelin
Aki Kangas
Laura Kohta
Liisa Kumpulainen
Sanna Leppäniemi
Mikko Saari
Maija Seppä

valokuvat:
Liisa Kumpulainen
Mervi Nurmela
Inkeri Tikkanen

kannen kuva:
Laura Kohta

taitto:
Katja Hilska, avust.
Aki Kangas
Laura Kohta

Tässä numerossa:

Vastaavan toimittajan palsta 3

Puheenjohtajan palsta 4

"Informaatiolukutaito tiedonhaun tutkimuksen haasteena". Professori Eero Sormusen virkaanastujaisesitelmä 5

Bobcatsss 2003 - sekoitus informaatiopolitiikkaa ja Euroopan unionia 6

Digitointia ja vuorovaikutusta - Mark Molin haastattelu Bobcatsss:issa 8

Ekskuilua Vaasassa 11

Viestinnästä potkua osaamiseen 14

Kirjastojen rooli vanhojen kaivamisessa 15

La Kalevala - Tampere-talo 9.2.2003 16

Pikagallup: Tuleeko Attilaa ikävä? 17

Pérez-Reverten mainiot mysteerit 18

Virtuaalikirjastoautossa on myös tunnelmaa 19

pääsana

Vietin tässä muutaman viikon Helsingissä vanhempieni ja kavereideni luona. Eräänä päivänä minulla oli muutama tunti luppoaikaa kaupungilla, ja ajattelin käyttää sen tehokkaasti. Tentti lähestyi, joten mikäs siinä, lukemaan vaan Helsingin yliopiston opiskelijakirjastoon.

Ajattelin ensinnä katsella hieman ympärilleni ja vilkuilla kirjaston toimintaa "ammattilaisen silmällä". Hetken kierreltyäni pysähdyin kuin naulittuna erään hyllyn eteen. Siellä oli arkistokansio, joka sisälsi vanhoja Asiasana-lehtiä! Tenttiin luku jäi sillä kertaa sikseen.

Tuntemukset olivat lähes samat kuin pikkupoikana jouluaattona. Jännittyneenä asetin laatikon pöydälle ja tuskastuin, kun en saanut sen nyöriä heti avattua. Otin sitten päällimmäisen lehden pinosta ja katselin sitä hetken. Taisin hieman nuuskiakin tuota runsaan parinkymmenen vuoden takaista lehteä. Tosin vilkaisin ensin olkani ylitse, ettei vain virkailija olisi äkännyt.

Muutaman kymmenen vuoden takaisesta opiskelijaelämästä nousee varmaan monelle mieleen poliittinen aktivismi. Tuon ajan kokeneet muistelevat, kuinka elämä tuolloin oli väkevää ja asioihin otettiin vilkkaasti kantaa. Nykypäivän opiskelijasta saattaa tuntua, että nykymeno on tuohon verrattuna kovin väljähtynyttä, kuin vissyvesi pullossa, jonka korkki on unohtunut auki. Mutta ehkei sentään. Olemmehan toki aktiivisia nykyäänkin, jos ei poliittisesti niin ainakin muuten. Ainakin tapahtumakalenteristani löytyvät ekskursio, infopäivä, kulttuuria - ruumiinkulttuuri mukaan lukien, bileet...

Lehtiä selaillessani mieleeni nousi ennen kaikkea yhteisöllisyys, joka kuin huokui lehtien sivuilta. Mielestäni opiskelijaelämän tärkeä puoli onkin juuri tämä sosiaalisuus ja verkostoituminen. Kirjastopuolella kuuleekin usein lausahduksen: "Ai, sinäkin olet opiskellut Tampereella. Muistatko, kun silloin..." ja niin edelleen, juttu lähtee heti luistamaan. Ja ovathan infon opiskelijat jo pitkään verkostoituneetkin, täyttäähän UDK tänä vuonna 35 vuotta. On syytä juhlaan!

Aurinkoista kevättä!

Aki Kangas
aki.kangas@uta.fi
vastaava toimittaja

johtosana

Kevään tärkein koulutuspoliittinen puheenaihe on tutkintorakenneuudistus. Uudistuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa suomalaista korkeakoulutusta EU-maiden käytäntöihin. Korkeakoulututkinnot kaksiportaistetaan kanditaatin ja maisterin tutkintoihin, jolloin OPM:n työryhmän muistion mukaan ihanteellinen suoritusaika olisi 3+2 vuotta. Muutos tullee voimaan 1.8.2005. Työryhmän muistio on tällä hetkellä lausuntokierroksella yliopistoissa, joten käsillä ovat viimeiset hetket vaikuttaa siihen miten Tampereen yliopisto ottaa uudistukseen kantaa.

Kaksiportaistamisen lisäksi opintoviikkojärjestelmästä luovutaan ja siirrytään yhteiseurooppalaiseen ECTS-mitoitusjärjestelmään. Uudistuksen myötä opintojen vertailtavuus kansainvälisesti helpottuu, samoin opiskelijoiden liikkuvuus eri maiden yliopistojen välillä. Esimerkiksi jatkossa on mahdollista suorittaa kandidaatin ja maisterin tutkinnot eri maissa. Opintoviikkojen tilalle tulevat opintopisteet. Alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatin tutkinnon) laajuus on 180 opintopistettä ja lisäksi ylemmän (maisterin tutkinnon) 120 opintopistettä. Suorittaakseen tutkinnon ihanneajassa on vuodessa tehtävä 60 opintopistettä, joka vastaa 40 opintoviikkoa. Nopean laskutoimituksen jälkeen näyttäisi, että uusi tutkinto on nykyisten mittojen mukaan 200 opintoviikkoa! Mielenkiintoista on myös nähdä miten opintopistejärjestelmä ja opintotuki sovitetaan yhteen.

Tavoitteena on tutkintorakenne, jossa kaikki opiskelijat suorittaisivat ensin kolmivuotisen kandidaatin tutkinnon ja sen jälkeen **halutessaan** kaksivuotisen ylemmän korkeakoulututkinnon. Kaikki opiskelijat saavat siis jatkossakin samalla kertaa oikeuden sekä ylemmän että alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen, mutta alemman korkeakoulututkinnon asemaa yliopistoissa vahvistetaan. Tutkintojen porrastamisen tarkoituksena on opintojen selkeyttäminen ja tehostaminen. Porrastaminen tukee myös käytäntöä, jossa opiskelija voi suorittaa maisterin tutkinnon eri pääaineesta kuin kandidaatin tutkinnon. Tarvittaessa opintojen väliin voidaan rakentaa täydentäviä siltaopintoja, jotka helpottavat uudelle alueelle siirtymistä.

Kelpoisuuden ylempään korkeakoulututkintoon tuottaa myös soveltuva alempi korkeakoulututkinto, ammattikorkeakoulututkinto tai vastaava koulutuksen taso. Myös ammattikorkeakouluopintojen ja maisteriopintojen väliin tehdään jatkossa monilla aloilla siltaopintoja. Näin tehtäneen myös informaatiotutkimuksen opinnoissa, sillä mitkään ammattikorkeakouluopinnot eivät täysin valmista suoraan siirtymiseen informaatiotutkimuksen syventäviin opintoihin. Siltaopintojen maksimimääräksi on määritelty 60 opintopistettä.

Uudistuksen ideana on yhdenmukaistaa ja yhdistää korkeakouluopintoja niin Suomen sisäisesti kuin kansainvälisestikin. Sekä SYL että Tamy ovat pääsääntöisesti olleet tyytyväisiä OPM:n työryhmän muistioon. Huomautettavaakin kuitenkin on. Opintojen sujuvuuden vuoksi on varmistettava, että alemman ja ylemmän tason opintoja voi suorittaa lomittain. Kaikkien alojen opiskelijoille tulisi olla mahdollista, mutta ei missään nimessä pakollista, suorittaa opinnot tavoiteajassa. Tämän saavuttamiseksi oppiaineiden ydinalueet tulisi analysoida uudelleen ja kaikille opinaloille yhteiset määrittelyt yhteen opintopisteeseen vaadittavasta työmäärästä sovittava.

Anni Järvelin
puheenjohtaja

"Informaatiolukutaito tiedonhaun tutkimuksen haasteena"

Professori Eero Sormusen virkaanastujaisesitelmä

21. helmikuuta pidettiin kolmen informaatiotieteiden tiedekunnan professorin virkaanastujaiset. Tietojenkäsittelyopin laitokselle oli valittu kaksi uutta professoria. Erkki Mäkinen piti esitelmänsä aiheesta "Kokeellinen algoritmiikka" ja Jyrki Nummenmaa aiheesta "Ohjelmointi – ongelmien ratkaisija vai aiheuttaja?". Mäkisen puheenvuoro ei perusinfoilijalle oikein avautunut, mutta Nummenmaan esitys oli rennon humoristinen ja yleistajuinen.

Eero Sormunen nimitettiin informaatiotutkimuksen laitokselle tiedonhaun professoriksi helmikuun alussa. Virkaanastujaisesitelmässään hän käsitteli informaatiolukutaitoa, johon Sormusen mukaan kuuluu joukko henkilökohtaisia valmiuksia. Näitä valmiuksia ovat kyky ilmaista tiedontarpeita ja rajata niitä, sopivien tiedonlähteiden tunnistaminen ja tuloksellisten tiedonhakujen tekeminen eri välineillä eri ympäristöissä. Löydettyä informaatiota pitäisi osata hyödyntää ja arvioida kriittisesti, samoin kuin omaa tiedonhankintaprosessia.

Sormusen mukaan informaatiolukutaito on kansalaisvalmius, jonka kehittämiseen tulisi kiinnittää huomiota. Se on verrattavissa perinteiseen lukutaitoon. Tutkimushaasteita riittää. Informaatiolukutaidon kehittämisen vastuu jakaantuu usealle taholle, kuten koululaitokselle ja kirjastoille sekä osaltaan myös informaatioalan tutkimukselle.

Esitelmien jälkeen nautittiin tiedekunnan tarjoamat kakkukahvit, jonka jälkeen Sormusen juhlimista jatkettiin laitoksella.

Anni Järvelin, Aki Kangas

Bobcatsss 2003

sekoitus informaatiopolitiikkaa ja Euroopan Unionia

Puolen vuoden valmistelujen jälkeen - viimeinkin *täällä*!

BOBCATSSS on vuotuinen informaatiotutkimuksen symposium, joka järjestetään yhteistyönä länsi- ja itäeurooppalaisen yliopiston välillä. Tapahtuman järjestävät "vuorossa" olevien korkeakoulujen opiskelijat opettajien ohjauksessa. Se on suurin alan tieteellinen opiskelijatapahtuma, johon tulee osallistujia ympäri maailmaa. Tapahtumaan tulee myös paljon tutkijoita ja asiantuntijoita esittelemään omaa työtään ja tutkimustaan.

Symposium on yhteiskuntatieteellisesti painottunut, ja se järjestettiin ensimmäisen kerran 1993, jolloin sen järjestivät hollantilaiset ja unkarilaiset Budapestissä. Tampereen yliopiston informaatiotutkimuksen laitos kuuluu sen perustajajäseniin, joiden mukaan symposium on nimetty, ja nimi muodostuukin kaupunkien etukirjaimien mukaan (siis sanoista Budapest, Oslo, Barcelona, Copenhagen, Amsterdam, Tampere, Sheffield, Stuttgart ja Szombathelyi).

Mitä tällä kertaa?

Tällä kertaa BOBCATSSS järjestettiin Puolassa ihastuttavassa Torúnin kaupungissa 3.-5. helmikuuta. Torún on goottilaistyylinen 1233 perustettu kaupunki, jonka vanha keskusta on upeaksi kunnostettu. Helmikuussa kaupunki ei ehkä näyttänyt aivan parhaita puoliaan, mutta historiallista nähtävää oli enemmän kuin jaksaa muutamassa päivässä katsella.

Symposiumin järjestäjinä toimivat tällä kertaa Torúnin Nikolaus Kopernikus -yliopisto sekä Amsterdamin korkeakoulu. Symposiumin aihe vaihtelee vuosittain, ja tänä vuonna vuorossa oli EU:n ja informaatiopolitiikan suhde. Esitykset vaihtelivat aiheen sisällä laidasta laitaan, mutta mukaan oli otettu muitakin ajankohtaisia kysymyksiä, kuten tietoturva.

Esillä oli laajasti informaatiolukutaito, vähemmistöjen asema informaation välityksen näkökulmasta, monikielisyys Euroopassa sekä uusia tapoja tiedon välittämiseen, kuten mielenkiintoinen chat-palvelu, joka oli toteutettu Floridan yliopiston kirjastossa.

Chattailemalla informaatiopalveluita

Carol Turner ja John Ingram Floridan yliopiston kirjastosta kertoivat uudesta viitepalvelusta, joka toimii Internetissä chat-periaatteella. Kyseessä on siis reaaliajassa toimiva online-palvelu, jossa asiakas tekee kysymyksiä informaatikolle. Informaatikko pystyy tarkentamaan asiakkaan ongelmaa, tarjoamaan vuorovaikutteisia informaatiopalveluita ja reagoimaan heti asiakkaan palautteeseen.

Turner ja Ingram perustelivat tällaisen palvelun tarvetta verkkolähteiden käytön helpottumisella ja www:n käytön kehittämisellä. Yhdysvalloissa tällaisia palveluita pidetään kehittämisen arvoisina ja niitä kehitellään innolla. Monet näkevät tämänkaltaiset chat-palvelut vastauksena nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön, jossa teknologioilla on suuri rooli. Toisaalta jotkut näkevät sen uhkana perinteikkäille informaatiopalveluiden ja tutkimuksen käytännöille.

Tällainen chat-palvelussa toimiva informaatikko on nykyaikainen versio viimevuosisadan tietotyöläisestä, joka pystyi suoraan johdattamaan asiakkaan halutun lähteen äärelle. Tässä kyseessä on vain sähköinen variaatio aiheesta. Asiakkaan ei tarvitse hallita verkossa olennaisia lähdekritiikin taitoja, vaan voi luottaa välittäjän ammattitaitoon.

Potentiaalinen asiakaskunta koostuu kaikista WWW:n käyttäjistä ja asiakkaita palvellaan siinä järjestyksessä, kun he kysymyksensä esittävät. Palvelussa ei siis suosita esimerkiksi oman yliopiston opiskelijoita, vaan kaikilla ympäri maailmaa on mahdollisuus nauttia sen käytöstä. Palvelu vaatii kuitenkin rekisteröitymistä, joten aivan anonyymisti ei kysymyksiä pääse esittämään. Chat-informaatikko on tällä hetkellä tavoitettavissa neljänä päivänä viikossa 12 tuntia ja perjantaisin hieman lyhyemmän ajan. Tavoitteena on kuitenkin aitoon jenkkityyliin saada palvelu pyörimään vuorokauden ympäri viikon jokaisen päivänä, ja tämän toteuttamiseen tarvitaan yhteistyö kumppaneita.

Ensi vuonna Riikaan!

Seuraava BOBCATSSS järjestetään Latviassa Riikassa tammikuun lopussa. Aiheena on kirjastot ja informaatio monikulttuurisissa yhteisöissä, ja järjestelyvastuu on tällä kertaa latvialaisilla ja ruotsalaisilla. Opiskelijat ovat taas innolla lähdössä tutustumaan kansainväliseen alan tutkimukseen ja tutustumaan eri kulttuureista tuleviin tulevaisuuden informaatioalan ammattilaisiin.

Linkkejä:

Floridan yliopiston kirjasto: http://www.fsu.edu/~library/
Bobcatsss 2004: http://www.bobcatsss.com/
Nicholas Copernicus University: http://www.uni.torun.pl/
Hogeschool van Amsterdam: http://www.hva.nl/

Anni Järvelin, Liisa Kumpulainen, Sanna Leppäniemi, teksti
Mervi Nurmela, kuva

Digitointia ja vuorovaikutusta

Mark Molin haastattelu Bobcatsss:issa

Haastattelimme Bobcatsss:ssä 25-vuotiasta amsterdamilaista informaatioalan opiskelijaa Mark Molia. Hän veti opiskelukavereidensa kanssa symposiumissa workshopin aiheena kuvien digitointi. He olivat Amsterdamissa tehneet paikalliselle instituutiolle digitointiprojektin, jota he nyt innolla esittelivät muille Bobcatsss -osallistujille parin tunnin ajan.

Voisitko lyhyesti kuvailla digitointiprojektianne?

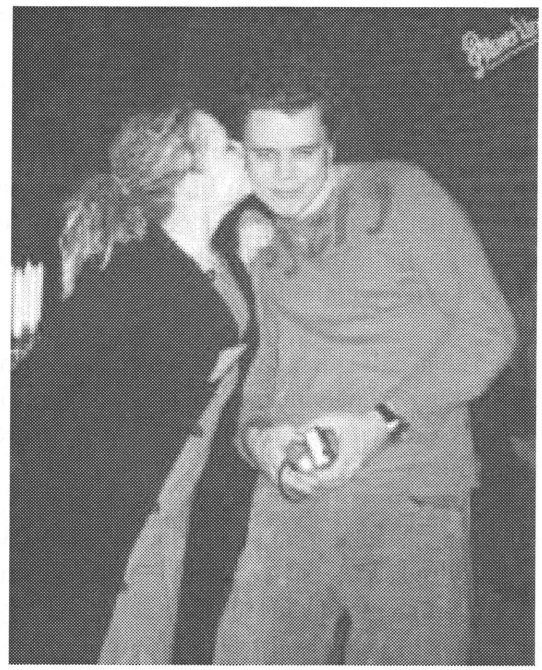
"Teimme projektin 'Groning Archives'- nimiselle instituutiolle, joka kerää kaikki viralliset dokumentit hallintoinstituutioilta Groningen provinssin alueelta. He halusivat, että tutkisimme, mitä mahdollisuuksia olisi yhdistää saatavilla olevia valokuvia yhdeksi Online- kokoelmaksi kattaen kaikki arkistot Groningen provinssissa, kaikilla kunnan hallinnoilla on omat arkistonsa. Saavuttaakseen kaiken tämän, heidän täytyi turvautua yhteistyöhön. Joten me vain kirjoitimme paperin, joka sisälsi tulevan toimintasuunnitelman."

Mistä saitte idean esittää Bobcatsss:ssä projektianne?

"Syy, miksi teimme esityksen oli, että meidän täytyi valita, tekisimmekö esityksen symposiumiin, vai kirjoittaisimmeko siitä artikkelin ja yrittäisimme saada sitä johonkin lehteen. Koska olimme jo valmiiksi hyvin halukkaita lähtemään Toruniin Bobcatsss:iin, päätimme tehdä workshoppimme. Tämän päätöksen jälkeen kaikki olikin melko helppoa, koska meillähän oli jo valmis aihe ja saimme lisäksi kahden päivän koulutuksen workshopin vetämisestä."

Miksi workshop (eikä esim. tavallinen luento)?

"Pidimme workshopin, koska mielestämme se on parempi tapa sekä antaa että sisäistää informaatiota verrattuna normaaliin luentomenettelyyn. Halusimme myös vuorovaikutusta symposiumin osallistujien kanssa, jotta tietäisimme, ettemme jakaisi tietoa, joka olisi heidän tietämystasoaan alempana tai toisaalta ylempänä."

Anni varmaankin kuiskaa jotain Markille...

Millaista tukea tai kannustusta saitte esitykseenne laitokseltanne Hanzehogeschool Groningenista?

"Olemme tottuneet, ettemme saa paljoakaan tukea opettajiltamme. Näin oli myös Bobcatsss:n suhteen. Heidän mielestään liika tuki ei ole hyvästä. Mutta se ei ollut iso ongelma meille, ja saimmehan me kuitenkin hieman koulutusta workshopin järjestämiseen, joten se (valmistelu) ei ollut vaikeaa. Me voimme tietenkin aina kysyä neuvoa opettajiltamme. Me myös pidimme koe-esityksen laitoksellamme, joka selvitti osaltaan monia ongelmia."

Millaisia ongelmia sitten kohtasitte?

"Suunnitteluvaiheessa Hollannissa ei kohdattu paljoakaan ongelmia. Me mietimme monia eri työtapoja ja meiltä löytyi myös tarpeeksi luovuutta toteuttaa niitä. Puolassa kuitenkin kaikki meni vikaan...PowerPointeille suunnittelemamme esitys ei onnistunut, koska tietokone söi diskettimme. Tämä tarkoitti, että jouduimme improvisoimaan paljon, mikä sinänsä oli ihan ok, mutta aiheutti paljon stressiä. Vihje: tehkää paljon kopioita töistänne!!! Toinen ongelma oli, että emme meinanneet millään muistaa tekstejämme, joten ennen workshoppiamme testasimme toisimme noin viisi tuntia hotellilla, jossa myös teimme viimeiset lisäykset."

Parasta Bobcatsss:ssä ja esityksessänne?

"Parasta Bobcatsss:ssä oli tietenkin monien ihmisten tapaaminen ja monet eri informaatioalaan liittyvät esitykset. Mutta ennen kaikkea yöelämä oli mahtavaa! Parasta esityksessämme oli, että symposiumin osallistujat oikeasti osallistuivat, meidän improvisaatiotaidot ja, että pystyin muistamaan, mitä minun piti puhua."

Tulevaisuuden Bobcatsss- suunnitelmasi?

"Toivon, että tulevaisuuden työnantajani suostuisi maksamaan matkani Riikaan ensi vuoden Bobcatsss:iin, sillä valmistun tämän vuoden aikana yliopistosta. Opettajamme haluavat meidän (projektiryhmän) pitämän jonkinlaisen luennon esityksestämme ensi vuoden lähtijöille, joten ehkä pääsisin heidän tai sitten muiden alan opiskelijoiden mukana Amsterdamista symposiumiin.

Nähdään siis ehkä ensi vuonna taas Bobcatsss:ssä Latviassa!"

Anni Järvelin, Liisa Kumpulainen

Kirjastonysvät maailmaa valloittamassa

Ylhäällä: Paikallinen egyptiläinen teemaravintola Sphinx ja oikealta Leena, Mari, Inkeri, Heidi ja Mervi - Laura onnekkaasti piilossa - kirjoittelemassa postikortteja

Vasemmalla: Torunin raatihuone ja Kopernikuksen patsas

Alakuvassa Mervi ja Mari tutkivat innokkaasti kortistoa. Jokaisen kirjastonysvän unelma!

Kuvat:
Liisa Kumpulainen
Inkeri Tikkanen
Mervi Nurmela

Ekskuilua Vaasassa

Tänä armon vuonna 2003 UDK:n intoilijat suuntasivat ekskursionsa tuohon Itämeren alati tuuliseen helmeen, Vaasaan. Kyseisessä kaupungissa on kaksi uuden uutukaista kirjastoa, kaupunginkirjasto ja tieteellinen kirjasto Tritonia, joissa molemmissa ekskursiolaiset piipahtivat ihastelemassa arkkitehtuuria. Alun perin vierailumahdollisuutena oli myös maakunta-arkisto, mutta se ei tuntunut saavan kylliksi kannatusta – tosin lopulta vain yksi äänestämällä vaikuttanut osallistui matkalle.

Vaasan kaupunginkirjasto ja maakuntakirjasto

Vaasan kaupunginkirjastolla on sangen kunnioitettava historia. Suomen ensimmäinen lainakirjasto, Vaasan Luku-kirjasto, perustettiin jo vuonna 1794. Tuosta kirjastosta teki erityisen se, että sieltä saivat laitanata myös muut kuin lukuseuran jäsenet. Toimittuaan yli vuosisadan eri paikoissa, kellareissa ja jopa lukuseuralaisten kotona, vuonna 1936 kirjastolle valmistui rakennus nykyiselle paikalle. Samoissa tiloissa toimi jonkin aikaa myös maakunta-arkisto.

Vuonna 1996 kirjaston tiloista löytyi hometta, ja kirjat ja lainaustoiminta oli evakuoitava läheisestä ostoskeskuksesta saatuihin tiloihin. Samaan aikaan julistettiin uuden kirjastorakennuksen suunnittelukilpailu. Uusi kirjastotalo oli valmis 2001.

Vanhaa L-kirjaimen muotoista kirjastotaloa ei purettu vaan käytännössä uusi kirjastorakennus on vanhan laajennus L:n sakaran sylissä. Uusi ja vanha osa on toisen kerroksen kohdalta yhdistetty silloilla, eikä osien vaihtumista muuten huomaa muusta kuin ehkä ikkunoiden koosta. Lattialaatat ovat irrotettavissa, jolloin sähköjohtojen sijoitusta voidaan muuttaa ja koko hyllyjärjestys laittaa uusiksi. Sisustuksessa on suosittu klassista 50- ja 60-lukumaisuutta. Vanhaa on heitetty romukoppaan varsin valikoiden; retro yksityiskohta oli sisätiloihin päälainaustiskin yläpuolelle kiinnitetty vanha sininen "Kirjasto – Bibliotek" –neonvalokyltti.

Henkilökunnan tiloista avautuvat suuret ikkunat suoraan lainausosastolle: johtoa ei siis ole eristetty omaan loukkoonsa ylhäiseen yksinäisyyteen, vaan kirjasto itsessään on koko ajan heidän silmiensä edessä. Taukohuone on yksi ja yhteinen koko henkilökunnalle, tämä suorastaan pakottaa kaikki olemaan tekemisissä toistensa kanssa. Työntekijöiden ergonomiaan on kiinnitetty tiukasti huomiota: kaikkien työtiskien korkeus on sähköisesti säädeltävissä henkilökohtaisen istumis- tai seisomiskorkeuden mukaan. Hartioita ja hermoja säästää myös palautusrobotti Don Don (nimeä kilpailutettiin Vaasan erityiskoulujen oppilailla), joka lajittelee palautetut kirjat osastojen mukaan. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet.

Uutta kirjastoa – siis oikeastaan enemmänkin kuin kirjastotaloa – suunnitellessa perusteesit olivat, että arkkitehtuurin ja organisaation tulee tukea toimintaa, ja että taide jalostaa rakennuksen. Rakennus itsessään on valoa tulviva taideteos, mutta sisustuksessa on myös yksittäisiä taideteoksia: Patsaita, huonekaluja, Eero Järnefeltiä ja Ulrika Fermiä, paikallista muotoilua ja lasten tekemiä töitä. Näyttelyille on erikseen varattu galleriakäytävä, ja 140:n hengen draamasalin äänentoistoon ja valaisinlaitteistono on panostettu.

Tähän kokonaisuuteen ovesta astuessaan tuntuu mieli avartuu ja rauhoittuu: tulee tunne, että tämä kirjasto on taidetta. Paikassa, jossa henkilökunnasta on huolehdittu, voi odottaa, että asiakkaastakin huolehditaan. Tämä näkemys fyysisestä kirjastotilasta oli mielenkiintoinen, uusi ja innostava, sillä sellaisesta ei opinnoissani ole puhuttu.

Ekskursioryhmällemme ylpeydenaihettaan esittelivät kirjastotoimen johtaja Birgitta Aurén ja tiedottaja Liisa Boij. Uuden kirjastomallin suunnitteluun lähdettiin koko henkilökunnan voimin. Tiimeihin jakaantumisen jälkeen pohdittiin asiantuntijoiden avulla, millainen olisi asiakkaiden ja henkilökunnan ehdoilla toimiva kirjasto: mitä lähtökohtia tarvitaan henkilökunnan hyvinvointiin ja asiakkaiden viihtymiseen yhtä hyvin kuin laskettiin hyllymetrejä ja kirjoja ja tutkittiin, minne saadaan vedettyä sähköt. Lopulta voi sanoa, ettei rakennuksessa ole senttiäkään, johon henkilökunta ei ole puuttunut. Mallia haettiin ympäri Suomea ja Eurooppaa, ja tuloksena on Suomen modernein kirjasto.

Aineisto on fyysisesti jaettu aihealueisiin: Yhteiskunta ja talous, Luonnontiede ja tekniikka, Maat ja kulttuurit, Musiikki ja taide ja Kaunokirjallisuus, kielitiede ja kirjallisuuden historia sekä Lapset ja nuoret. Lisäksi tiloihin on sijoitettu taidelainaamo, tiedontori, Vasaensis –kokoelma, café Proosa, kansalaisinfo, keskustelutila Hyde Park ja erityisryhmien tietotekniikkakeskus Datero. Kirjastomuseo avaa ovensa ensi kesänä.

Datero on kaksikielinen tietotekniikan osaamiskeskus – Vaasa on vahvasti kaksikielinen kaupunki ja se näkyy kirjastotoiminnassa yhtä hyvin kuin katukuvassakin – joka on suunnattu palvelemaan henkilöitä, joilla on toimintakyvyn vajaus tai oppimisvaikeus. Datero kerää tietoa ja erilaista tietoteknillisen alan asiantuntemusta: Lääkinnällisten laitteiden ja välineiden arviointia, koulutusta vammaisryhmille, ammattihenkilöstölle ja opiskelijoille sekä kokoaa aiheeseen liittyvää erikoiskirjastoa. Kokoelmasta esimerkiksi opettajat voivat lainata uusimpia opetusohjelmia, ennen kuin päättävät sen ostamisesta työpaikalleen. Toimintaa tukevat esimerkiksi Vaasan kaupunki ja Opetusministeriö.

Pyörätuolilla tai lastenrattaiden kanssa liikkuvat pääsevät kaikkialle hissien avulla. Kannettavan tietokoneen kanssa liikkuville tarjotaan virtaa ja työpöytiä, tulevaisuudessa myös yhteys Internetiin.

Käyttöjärjestelmäksi on otettu ennakkoluulottomasti Linux. Se on käytössä muun muassa asiakaspäätteillä, ja tulee näin tutuksi kaikille tietoa hakeville. Ennakkoluulottomuus on myös säästänyt kirjastotoimelle selvää rahaa: Linux on ilmainen. Automatisoitu lainaus ja palautus antaa henkilökunnan keskittyä logistiikan sijasta henkiseen työhön, ammattitaitonsa käyttämiseen.

Mikään muutos ei onnistu ilman vastarannan kiiskiä. Eräs asiakas oli pannut kovasti pahakseen automatisoidun lainauksen ja palautuksen. Hänen käydessään jo kolmatta kertaa pitämässä henkilökunnalle pitkää puhetta palautusrobotin kauheudesta ja lainausautomaattien huonoudesta ei hänelle voinut kuin todeta, että ilman näitä uudistuksia ei kenelläkään henkilökunnasta olisi aikaa häntä siinä kuunnella.

Vielä saimme kuulla houkuttelevan vinkin: Suuri osa henkilökunnasta on lähivuosina jäämässä lähes yhtä aikaa eläkkeelle…

Vaasan tiedekirjasto Tritonia

Tritonia on kolmen korkeakoulun: Vaasan yliopiston, Åbo Akademin ja Svenska handelshögskolanin yhteinen tieteellinen kirjasto. Nimi Tritonia tulee Tritonista, kreikkalaisesta merenjumaluudesta (Tritonia-kirjaston seinästä on noin 200 metriä mereen), jonka tunnusmerkki kolmikärki on päätynyt kirjastonkin symboliksi. Tritonia suunniteltiin ja rakennettiin samaan aikaan kuin kaupunginkirjasto, ja myös tässä uudessa ja tilavassa rakennuksessa silmä lepää.

Tritonia palvelee kolmen edellä mainitun korkeakoulun oppilaita. Åbo Akademin kasvatustieteellinen ja yhteiskunta- ja hoitotieteellinen tiedekunta sijaitsevat Vaasassa. Hanken puolestaan ylläpitää kaikkea samaa koulutusta mitä Helsingissäkin on. Kirjastossa aineistoa ei ole mitenkään eritelty oppilaitoksittain, mutta tietokantojen kanssa on ongelmia, koska eri oppilaitoksilla ei ole oikeuksia käyttää toistensa ohjelmien lisenssejä. Kirjaston käyttäjien elämään tämä ei tosin vaikuta, sillä kirjaston näyttöluettelo kuitenkin toimii. Budjetin jakamisessa suurin ongelma ei ole oppilaitosten välinen vaan Vaasan yliopiston laitosten ja kirjaston välinen: Kirjamäärärahoista suurin osa menee laitoksille, mutta ne eivät useinkaan ymmärrä vastuutaan tarjota opiske-

lijoilleen kurssikirjoja kirjaston kautta, vaan hankkivat aineistoa mieluummin omiin laitoskirjastoihinsa, joista ei saa edes lainata. Automaattilainaus ei enää toiminut Voyager-kirjastojärjestelmän PIN-koodien käyttöönoton jälkeen, joten kaikki lainaus on tapahduttava lainaustiskin kautta.

Mahtava yksityiskohta ovat kirjasäilytyskaapit tai kahvasta mukaan vedettävät pienet kirjahyllyt. Niihin voi laittaa koko 2500:n sivun tenttiaineistonsa lukon taakse säilöön ja tulla seuraavana päivänä jatkamaan lukemista kirjaston rauhaan jota vain satunnaiset vierailijaryhmät äimistelyineen häiritsevät. Lukusaleja on kahta laatua: toisessa on sekä kirjojen lukupaikkoja että tietokonepaikkoja, toisessa pelkkiä lukupaikkoja. Kaksi kertaa viikossa lukusaleihin jaetaan erityisiä kulkuavaimia, joilla niihin pääsee myös kirjaston aukioloajan ulkopuolella, ja ne ovat voimassa seuraavaan jakopäivään asti. Aivan ympärivuorokautisesti lukusalia ei saa käyttää: kello kahden ja kuuden välillä opiskelijoiden toivotaan pysyvän poissa. Tästäkin oli tosin jo kuultu toiveita, että juuri tuona aikana ainakin joku haluaisi päntätä.

Suomen vanhin kokonainen säilynyt koulukirjasto on löytänyt tiensä Tritonian huomaan. Joukosta löytyy mm. Mikael Agricolan signeeraamia opuksia, aineistoa on siis 1500-luvulta 1960-luvulle. Parhaillaan kirjoja restauroidaan, ja ne aiotaan saattaa yleisön käyttöön (tietenkin valvonnan alla), ei pelkästään vitriineihin säilöttäviksi.

Oppimiskeskus

Kirjastorakennuksessa toimii myös Suomen virtuaaliyliopiston kenttään kuuluva hanke Oppimiskeskus. Keskus tarjoaa tukea verkko-opintoihin sekä opiskelijoille että opettajille esimerkiksi kurssien, tilojen ja välineistön muodossa. Kursseja tarjotaan tietysti myös verkossa aiheenaan esimerkiksi tiedonhaku. Konkreettisempaa tukea ovat omat mikroluokat sekä opiskelijoille että opettajille. Jatkuvaa yhteistyötä tehdään esimerkiksi Uumajan yliopiston kanssa UniNet-hankkeen parissa. Hankkeen tarkoitus on lisätä opettajien tieto- ja viestintäteknisiä ja verkko-opetusvalmiuksia. Uumajaan ollaan yhteydessä viikoittain, eikä se hiljentyneen laivaliikenteen vuoksi onnistuisi yhtä sujuvasti ilman videoneuvottelutilaa, jonka arveltiin olevan ehkä jopa koko Vaasan ainoa.

Erittäin hieno keksintö on SMS-tenttipalvelu. Tenttiin voi ilmoittautua tekstiviestillä, joka maksaa vain normaalin viestimaksun, tuloksen saa puhelimeensa maksutta. Opintopalveluita ollaan keskittämässä yhden sivuston alle, jonne tulisi myös SMS-palvelu – sekä kaikki se innovatiivinen, mitä tälläkin hetkellä oppimiskeskuksen salaperäisen auran peittämillä käytävillä kehitellään.

Oppimiskeskuksessa työskentelee muiden muassa pedagoginen suunnittelija, opetusteknologi, mediasuunnittelija, oppimiskeskuspedagogi, pari verkko-opetussuunnittelijaa ja liuta projektipäälliköitä ja atk-suunnittelijoita. Vaikuttavaa. Kuitenkin keskuksen ongelmana on, ettei sitä tunneta kovin hyvin: Oppimiskeskuksen kursseille osallistuv[illegible] opisk[illegible]jat eivät välttämä[illegible]ä ymmärrä, minkä tahon kans[illegible] ovat tekemisis[illegible] SMS-tenttipalveluakin pidetää[illegible] hel[illegible]posti yliopiston [illegible]alveluna tai koko asiaa ei ole e[illegible]s a[illegible]teltu.

Kotimakalla

Milloin meille tällaista? Rakas Metso tuntuu kovin nuhjuiselta ja niin... ruskealta tuoreen puun tuoksuisten valokäytävien jälkeen. Tekstiviestipalvelun innoittamina jaoimme lähimenneisyyden kammottavimmat tenttikuorikokemukset junassa. Attilan kirjaston maalia lohkeilevia rautaovia yrittää vain välttää näkemästä. Väsyttävä päivä antaa onneksi mieltä sekoittavia unia ja aamulla euforia on jo laskenut. Eiköhän tästä arjesta selvitä edelleen.

Laura Kohta

Tietopalvelussa tarvitaan vuorovaikutusta *Viestinnästä potkua osaamiseen*

Informaatikolta vaaditaan paljon muutakin kuin pelkään ydinosaamiseen liittyviä taitoja. Informaatikko tuottaa tietoa kehysorganisaationsa käyttöön, ja onnistuakseen tämä toiminta edellyttää tiivistä yhteistyötä organisaation muiden toimintojen kanssa. Tietopalvelu on organisaation tukitoiminto ja liittyy tätä kautta organisaation liiketoimintaprosesseihin. Niinpä tiedon arvoa mitataan kylmästi siinä, missä määrin se kilahtaa organisaation kassaan. Tieto ei organisaatiossa ole itseisarvo.

Lueskelin Tietopalveluseuran julkaisemaa Tietopalvelu-lehteä ja sieltä nousi keskeiseksi ammatilliseksi haasteeksi tietopalveluammattilaisten vuorovaikutukselliset ja viestinnälliset taidot. Tietoa ei vain vieritetä vastaanottavalle yleisölle, vaan siitä pitäisi tuottaa räätälöityjä paketteja. Myös tiedon relevanssi, eli tiedon arvo vastaanottajalle, määräytyy aina tilanteen ja kontekstin mukaan. Joskus tarvitaan tulkittua tietoa tiiviissä muodossa, joskus vielä tiiviimmässä... Tietopalvelun tehtävänä ei ole informaation määrän, vaan ymmärryksen lisääminen.

Yhteistyö organisaation eri tahojen kanssa mahdollistaa laajempien tietokokonaisuuksien luomisen. Esimerkiksi oman talon asiantuntemusta hyödyntämällä voidaan tarjota nopeasti erilaisia tulkintoja ja näkökulmia asiaan. Myös asiakaskunnan tunteminen on tärkeää: samoista asioista kiinnostuneet ihmiset voidaan ohjata toistensa luo. Yhteistyöllä voidaan vahvistaa myös tietopalvelun asemaa organisaatiossa. Tärkeitä kumppaneita ovat ainakin viestintä- ja markkinointiosastot.

Yhteistyötaidot vaativat monenlaisia kykyjä. On omattava hyvät ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot. Asiakaslähtöisyys, asiakkaan asemaan asettuminen, auttaa tuottamaan asiakkaalle arvokkaita palveluja. Yhteistyötaitoihin kuuluu kyky toimia yhteisössä, halu kommunikoida muiden kanssa, kuunnella ja oppia toisilta. Yhteistyötä on sekin, että ymmärretään yhteisten arvojen ja tavoitteiden merkitys. Muita osaamisvaatimuksia ovat toimialan tunteminen, bisnes-tietämys (varsinkin yksityisellä sektorilla) sekä hyvä yleissivistys. Yleissivistyksen ja ammattiosaamisen lisäksi on eduksi jonkin erityisalan syvempi tuntemus. Luovuus ei koskaan ole pahitteeksi ja stressin hallinnan kannalta myös keskeneräisyyden ja omien taitojen puutteellisuuden sietokyky ovat arvokkaita.

Alan ammattilaiset korostavat kuuntelemisen taitoa. On oltavaa aikaa ja taitoa kuunnella, mitä asiakas haluaa. Meilläkin opinnoissa sivuttu asiakkaan tiedonhakuhaastattelu on tärkeä vaihe tiedonhakuprosessissa. Tiedonhaun tulokset voi myös viedä henkilökohtaisesti asiakkaalle ja kysellä tässä yhteydessä asiakkaan arviota niistä sekä keskustella jatkotoimenpiteistä. On tärkeää varmistaa, että asiakas saa tarvitsemaansa tietoa, tarvitsemassaan muodossa ja tarvitsemallaan hetkellä – näistä juontaa tietopalvelunkin tarpeellisuus.

Sijoittajasuhdepäällikkö Ritva Kauria toteaa uusimmassa Tietopalvelu-lehdessä (1/2003) viestinnän osaamisen olevan rautainen yhdistelmä informaatikon taitojen kanssa. Hänellä on tästä omakohtaista kokemusta. Kauria on aloittanut työnsä Pohjola-Yhtymässä informaatikkona ja edennyt tästä sijoittajasuhdepäälliköksi. Hän painottaa informaatikoille omien viestintätaitojen kehittämistä ja osallistumista tiedon tulkintaan. Ei riitä, että tietoa on, pitää myös ymmärtää ja selittää, mitä se tarkoittaa. Tietopalvelussa työskentelevien on osattava myös vaikuttaa, ei pelkästään välittää. Viestinnällisiä taitoja voi hyödyntää tiedon tiivistämisessä ja luettavuudessa, esimerkiksi visuaalisessa esittämisessä. Ammattimainen suhtautuminen omaan osaamiseen ja oman työnsä arvostaminen näkyy myös ulospäin ja saattaa lisätä tietopalvelutyön arvostusta.

Lähteet:

Berg, H. Sijoittajasuhdepäällikkö Ritva Kauria rohkaisee informaatikkoja: Tiedon tuottajista aktiivisiksi vaikuttajiksi. Tietopalvelu 1/2003, s. 5-7.

Holopainen, M. Ammattikuvan haasteet - Kirjasto- ja tietopalvelualan muuttuvat roolit. Tietopalvelu 5/2002, s. 24-25.

Holopainen, M. Tieto ja osaaminen pääomana. Tietopalvelupäivät 2002. Tietopalvelu 4/2002, s. 9-10.

Katja Hilska

Kirjastojen rooli vanhojen kaivamisessa

Olen kotoisin pienestä kirkonkylästä Pohjois-Suomesta. En olisi halunnut mennä kouluun, koska osasin jo lukea. Mutta onneksi menin, sillä koulussa oli kirjasto, tai siellä sitä kutsuttiin lainastoksi. Lainastossa minulle aukeni 1970-luvun paperinen internet. Sain ensimmäisen seksivalistuksen, ja sieltä lainasin Burroughsin Mars-kirjasarjan, joka vei minut seikkailemaan naapuriplaneettamme aavikoille.Kaukolainasin myös kirjan, jossa oli kolmannen asteen yhtälön ratkaisu.

Kirjastosta on moneksi. Ensimmäisen kerran minua teititeltiin Kajaanin kirjastossa, vanhassa puutalossa, kun kävin siellä 16-vuotiaana shakkiturnauksen luppoaikana. Varsinaisen teitittelyn makuun pääsin kunnolla armeijassa Oulussa. Sielläkin oli kirjasto, ja tulin lukeneeksi armeija-aikana ainakin Väinö Linnan Tuntemattoman sotilaan.

Opiskeluaikoina vietin paljon aikaa yliopiston kirjastossa, etsimässä vaadittavia teoksia. Costa Rican pääkaupungissa löysin sattumalta paikallisen kirjaston. Olisin halunnut katsella, millaisia kirjoja siellä oli, mutta pääsin vain katselemaan pahvista kortistoa. Sieltä olisi pitänyt valita kirja, jonka virkailija olisi sitten tuonut.

Työelämään vakiintumisen myötä olen taas aktivoitunut kaupunginkirjaston lainaajana. Kirjastosta on tullut minulle henkinen kuntosalini, jonka avulla olen voinut treenata persoonani eri puolia. Olen kantanut kotiin teoksia, joiden avulla yritän hahmottaa, mikä on paikkani maailmassa, millaiseksi evoluutio on meidät muovannut, mikä on paikkani ihmisyhteisössä, mitä millainen seurustelukumppani olen ollut, mikä on ystävyyden merkitys, miten minun pitää kasvattaa lapseni. Olen yrittänyt oppia tekemistäni virheistä ja saada uusia näkökulmia siihen, kuinka tulisi toimia jatkossa.

Lapseni ovat olleet ajoittain ahkeria kirjaston käyttäjiä. He ovat hakeneet teoksia suosikkieläimistään ja -muusikoistaan. Metsossa käyntiin on perinteisesti kuulunut myös jäätelöannos.

Äskettäin katsoin elokuvan Muumio. Elokuvan alussa oli kohtaus, jossa kymmenkunta kirjaston hyllyä kaatui peräkkäin. Myöhemmin avattiin arkku, josta nousi 3000 vuotta sitten kuollut muumio uusimaan Egyptin seitsemän vitsausta. Elokuva on hyvä muistutus siitä, kuinka kirjastolaitoksen laiminlyömisestä voi olla arvaamattomia seurauksia.

Ari Juutistenaho
vieraileva kirjoittaja on tamperelainen tietotekniikka-alan erikoissuunnittelija

La Kalevala

Tampere-talo 9.2.2003

Laulaja kertoo maailman luomisesta, Ilmatar aloitta luomistanssin, paikalle saapuvat Päivätär, Kuutar, Hongatar, Otavatar ja Mielikki. Ilmatar synnyttää Väinämöisen. *Vaino vino al mundo solo, asi vino el bardo eterno, hiho, de madre divina, de la virgen Ilmatar. Yksin syntyi Väinämöinen, ilmestyi ikirunoja, kapehesta kantajasta, Ilmattaresta emosta.*

Näillä sanoilla alkaa Kaari Martinin koreagrafiaan perustuva tanssiteos La Kalevala. La Kalevala on näytelmä, tanssiteos, valon ja varjon leikkiä. Kahden kansanperinteen kohtaamisessa pääosassa ovat Kalevalan naiset, jotka kertovat ikiaikaisen tarinan rakkaudesta ja ahneudesta muinaisessa Suomessa. Kalevalan perisuomalaiset elementit kohtaavat toisen vanhan kansanperinteen, flamencon. Syntyy täysin uudenlaista dialogia niin kerronnassa kuin musiikissakin. Kalevalan yleisinhimillisiä tunteita esitetään flamencotanssin keinoin. Naisnäkökulma nousee upeasti esiin juuri flamencon avulla.

Tarinan pääosassa ovat naiset, jotka on nostettu esille sankareiden joukosta. Kalevalan vahvat naiset saavat kaltaistaan kohtelua. Esitettäväksi valittiin Ainon ja Sammon kertomukset. Ainon tarinassa tarkastellaan äiti –tytär –suhdetta. Kalevalainen nainen on yhtä vallanhaluinen ja itsekäs, eikä epäile sitä näyttää. Kun miesten urotyöt kuoritaan päältä pois paljastuu naisten maailma. Kaiken perustana ovat synnyttäjättäret ja luonnottaret. Runoissamme ja loitsuissamme on toistasata alkuperää selittävää syntyä. Tulen synty, veneen veisto, Sammon taonta, joka liittyy myös kertomukseen Maailman synnystä. Jokaisesta kulttuurista löytyy oma synnyttäjänsä, esimerkiksi roomalaisilla se on synnytyshaltija. Kansanrunojen henkilöt kytkeytyvät maailmanlaajuiseen tarinaperinteeseen. Laulu on aina myötäillyt ihmisten arkea, se on korostettua liikuntaa, tanssin ja musiikin joukkosuggestiota.

La Kalevalan musiikkia laulavat espanjalainen flamencolaulaja Miguel Poveda ja suomalainen laulaja Roosa Voima. La Kalevalan runomitta soi hyvin espanjalaiseen muotoon muutettuna. Flamencon ja suomalaisen kansanmusiikin yhteistyö toimii. Instrumentteina kuullaan kitaraa, viulua, huilua, bassokitaraa ja lyömäsoittimia. Laulut lauletaan espanjan- ja suomen kielillä. Tanssista syntyvä koputus toimii myös instrumenttina. Tanssijat toteuttavat myös jonkinlaista äänttelyä.

Naisvoimin toteutettu teos oli yllättävän hyvä. Compaña Kaari Martin tekee mielestäni ammattimaista työtä. Teknisesti tanssit olivat hyvin toteutettuja ja pitivät mielenkiinnon yllä. Jotakin horjuntaa akrobatiakohtauksissa oli, mutta kokonaisuus oli silti huipputasoa. Enkä usko että Miguel Povedan kaltainen huippulaulaja olisi suostunut Martinin kanssa yhteistyöhön jos ei olisi ollut vakuuttunut tasosta.

Monet roolihahmovalinnat ovat osuneet paikalleen, esimerkiksi Suvi Helin oli omassa "menninkäismäisessä" elementissään Piika Pikkaraisena. Ilmaisuvoimaisimmat tanssijat olivat mielestäni Katja Toivonen, joka esitti Mielikki-Kuurikkia ja todella karismaatti-

nen oli Kaari Martin ilkeänä Louhena. Anu Silvennoista parempaa valintaa Ainoksi ei varmasti löydy. Siro, mutta vankka olemus ja pitkät punaiset hiukset olivat persoonalliselle tanssijalle eduksi. Ehkä yksi mieshahmo olisi sopinut hyvin joukkoon. Tiedän kyllä mies- flamencotanssijoiden vähyyden Suomessa, ehkä siksi Väinämöistä esitti Kirsi Kuismanen.

Maija Seppä

PIKAGALLUP

Tuleeko Attilaa ikävä?

Informaatiotutkimuksen laitos muuttaa syksyllä Attilasta Pinniin. Mitkä ovat tunnelmat, ikävöitkö Attilaan? Pari infon opiskelijaa kommentoi:

Juha Pesonen totesi, että ei tule ikävä. Kivaahan Attilassakin on ollut, mutta mukava on päästä uusiin tiloihin.

Ensimmäisen vuoden opiskelija Juha Luukkonen ehti siis pyöriä Attilassa vain vuoden verran, mutta kyllä voi ikävä tulla. Pinni kun tuntuu niin modernilta...

Anni Järvelin: Ei tuu ikävä, kun koti on puolet lähempänä. Toisaalta Attilassa laitoksen mikroluokassa pysyy muovimatot kiinni lattiassa...

Anne Kakkonen: Kyllä on vähän haikea fiilis lähteä perinteikkäästä paikasta, mutta on kiva nähdä millaiset tilat Pinniin saadaan ja löytyykö luvattu ainejärjetötila.

Katja Salmisen mielestä Pinni on kuin iso kasvihuone!

Jari Hjelm totesi, että Pinnistä ei ainakaan saa niin pahaa sumppia kuin Attilasta...

kokosi **Aki Kangas**

Pérez-Reverten

mainiot mysteerit

Arturo Pérez-Reverte aloitti uransa toimittajana, mutta on sittemmin kunnostautunut menestyskirjailijana. Itse tutustuin Pérez-Reverteen kuten varmaan moni muukin: satuin vuokramaan hänen kirjaansa perustuvan Roman Polanskin elokuvan Yhdeksäs portti, joka tuli hiljattain televisiostakin. Tarina oli kiehtova ja kun näin kirjan kirjastossa, nappasin sen oitis luettavakseni. Kuten arvata saattaa, kirja voitti elokuvan ja etsinkin käsiini muitakin Pérez-Reverten kirjoja. Niitä löytyykin melkein parikymmentä, joista olennaisimmat on käännetty englanniksi ja suomeksikin löytyy useampi. Itse olen lukenut nyt käsittelemäni neljä, pari vuotta sitten ilmestynyt Merikartta odottaa vielä lukemattomana hyllyssä.

Infon opiskelijoita Pérez-Reverten teokset kiinnostanevat jo siksi, että hänen suosikkiteemansa on muinaisia dokumentteja ympäröivät mysteerit. Yhdeksännessä portissa jahdataan kirjaharvinaisuutta, Flaamilaisessa taulussa mysteerin lähteenä on, yllättäen, flaamilainen taulu. Pérez-Reverten kirjoissa onkin hienoa se, kuinka hän saa historian elämään, joko suoraan romaanin tapahtumissa tai välillisesti historiallisten dokumenttien kautta.

Nelikosta parhaimmat ovat ehdottomasti Flaamilainen taulu, Pérez-Reverten ensimmäinen todellinen menestysteos ja Yhdeksäs portti. Flaamilainen taulu kertoo nuoresta taide-entisöijästä Juliasta, joka saa käsiteltäväkseen varsin mielenkiintoisen taulun. Taiteilija on maalannut peittoon tekstin "Quis necavit equitem?" - "Kuka murhasi ritarin?". Teksti viittaa 500 vuoden takaiseen murhamysteeriin, jonka ratkaisu on maalattu tauluun ja siinä kuvattuun shakkiotteluun. Tunnelma tiivistyy, kun murhamysteeri herää henkiin ja ihmisiä alkaa kuolla Julian ympäriltä.

Yhdeksäs portti taas on jännittävä ajojahti, jossa yhdistyvät okkultismi ja Kolme muskettisoturia. 1800-luvun seikkailukirjallisuus on vahvasti taustalla, kun kirjaetsivä Lucas Corso kiitää ympäri Eurooppaa selvittäen varsin mystillisten vanhojen kirjojen salaisuutta. Suosittelen ehdottomasti elokuvan nähneille - elokuva kun jätti yhden kirjan olennaisimmista juonista kokonaan käyttämättä. Mysteereistä pitäville Yhdeksäs portti tarjoaa herkullista oivaltamisen iloa.

Rummunkalvo ja Miekkamestari ovat kirjoina vähemmän onnistuneita, mutta silti mielestäni oikein hyvää luettavaa. Kummatkin kärsivät turhan hitaista aloituksista, mutta jos tylsästä alusta pääsee yli, ovat molemmat lopulta varsin mainioita kirjoja. Rummunkalvo kertoo Vatikaanin James Bondista, Isä Quartista, jonka tehtävänä on selvittää mitä Sevillassa on vialla. Paikallinen hakkeri on nimittäin tunkenut itsensä Paavin tietokoneelle. Unettavan alun jälkeen tapahtumat saavat vauhtia, mutta en suosittelisi ensimmäiseksi Pérez-Reverteksi.

Miekkamestarin tapahtumat sijoittuvat 1800-lopun Madridiin, keskelle kiivainta valtataistelua. Se ei tosin näy kirjassa kuin kiivaiden kahvilakeskustelujen muodossa. Niitä riittää, kuten myös miekkailunopetusta - lajin termistö voi olla sitä tuntemattomalle varsin raskasta luettavaa. Minulle lajia harrastaneena se oli makoisa lisä. Tarina on joka tapauksessa jännittävä, vaikka murhamysteerin pääasia eli murha tapahtuukin vasta kun reilut 300 sivua pitkästä kirjasta on kulunut 200 sivua...

Suosittelen siis tutustumaan. Itselleni Pérez-Reverten kirjat ovat tarjonneet tervetullutta vaihtelua ainaiselle tieteiskirjallisuudelle. Mysteereistä ja mielenkiintoisista tarinoista kiinnostuneille kirjat ovat lähes pakkoluettavaa.

Mikko Saari

Virtuaalikirjastoautossa on myös tunnelmaa

Ajat ovat toiset – eletään vuotta se ja se. Paperittoman toimistosihteeri neiti Jne:n mieltä on jo pitkään askarruttanut tuo metatajunnan syövereistä kumpuava ahdistus, tuska ja ihmiselon tyhjyys. Edes neiti Jne:n päivitetty lääkäriystävä Esim. ei voinut auttaa. Määräsipä tuo keinoälykkö vain varjolääkitystä, valohoitoa ja virustorjuntaa. Neiti Jne:tä ei nyt vuoden se ja se tunnettu lääketiede voi auttaa. Neitimme käsitysmaailmassa kun on ammottava kuilu. Häntä vaivaa epätyydyttävä tietämyksen tila.

Näinäkin toisina aikoina kansakuntamme yhteinen muisti, sivistyksemme käyttövoima, ajatustemme Tammerkoski virtaa edelleen vuolaana. Kirjastolaitos ei saanut surmansa mörököllien hyökkäyksessä. Kun kirjasto ei voinut voittaa niitä, se liittyi niihin. Niinpä neiti Jne:nkin paperittoman toimiston eteen kaartaa vuoden se ja se uusi tulokas – virtuaalikirjastoauto.

Neitimme epätyydyttävä mielentila kokee ensi kertaa vuosiin jonkinlaista kohentumista. Tuntuu kuin voisi taas ottaa askeleita eteenkin päin – putoamatta nieluun. Neitimme haparoiva askel johdattaa hänet virtuaalikirjastoauton pienestä luukusta sisään. Hän on lukenut indeksoivan ystävänsä herra Yms:in lähettämän tarkan kuvauksen virtuaalikirjastoautosta. Hän siis tietää teoriassa kuinka toimia. Istuuduttuaan mukavaan lepolasseen neitimme rentoutuu. Hän odottaa – kohta se tapahtuu.

Neiti Jne on nyt perustasolla. Hän voi valita mieleisensä näkymän. Neitimme kävi usein pikkutyttönä isänsä kanssa Helsingin yliopiston kirjastossa ja ihasteli sen pyöreyttä ja kierteistä akateemisuutta. Neitimme eteen avautuu Helsingin yliopiston kirjasto. Valittuaan mieleisensä informaatikon hän avaa suunsa ilmaistakseen jäsentymättömän – osin tiedostamattoman tiedontarpeensa. Mutta kuinka ollakaan, tuo unelmien informaatikko on jo samalla käsitetasolla kuin neitimme ja osoittaa varsin relevantti hymy kasvoillaan viereen ilmestynyttä hyllykköä. Ei label effectiä, ei väärin muotoiltuja hakuja, ei mitään semanttisia ongelmia! Tämä täydellisyys haihduttaa neidin mielestä kaiken epävarmuuden. Hänen seistessään relevanssin mukaisesti järjestetyn kirjakokoelman ääressä on hänen käsitysmaailmaansa vaivannut sekasorto jäsentynyt harmoniseksi autuudeksi.

Neiti Jne:n askel käy autereisena lainaustiskille. Tiskin takana piippaamassa on varsin viehkon oloinen nuori virkailijatar somasti keinahtelevine nutturoineen. Neiti Jne antaa itselleen luvan naurahtaa päätellessään, että tämänkin koodin takana on mies. Neitimme ei kuitenkaan halua enää tässä vaiheessa puuttua näkymään vaan päättä istunnon hakutulokseensa täydellisen tyytyväisenä.

Paperittoman toimistosihteeri neiti Jne:n noustessa lepolassesta on hänen hyvä olla. On kuin maailmassa ei koskaan olisi ollut ahdistusta, epätäydellisyyttä tai vastakarvaa. Jokaisen askeleen voi ottaa vapautuneesti ja rohkeasti suoraan eteenpäin. Neiti Jne muotoilee itselleen lupauksen. Vielä joskus hän menisi ja ihastelisi, kuinka hänen tietoisuutensa jäsentyisi hänen silmiensä edessä. Vielä joskus hän pitäisi siellä kirjaa kädessään.

nimim. ***Pseudoinformatica Fennica***